

Utbildningsinspektion i Britsarvsskolan, grundskola årskurs 7–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Britsarvsskolan

Skolverket sände den 18 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Britsarvsskolan har bestått av undervisningsrådet Bellita Torén samt experten Agneta Gatu-Rehnberg. Besök i Britsarvsskolan inleddes den 15 mars 2005 och avslutades den 18 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Britsarvsskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Britsarvsskolan genomfördes formella intervjuer med skolans båda rektorer, elevvårdsgruppen och elevrådet samt ett urval av elever, lärare och föräldrar. Lektioner i ett flertal klasser besöktes. Under besöket fördes också informella samtal med elever och lärare. Inspektionen omfattar årskurserna 7–9 i grundskolan.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Britsarvsskolan	Antal barn/elever
Grundskola årskurserna 7–9	560
Särskola	25

Britsarvsskolan är en av sex skolor som tillhör skoldistriktet Varpan. Utbildningen vid skolan omfattar årskurserna 7–9 i grundskolan. I anslutning till skolan finns en särskola. Inspektionen i särskolan behandlas i en fristående rapport.

Skolan är belägen några kilometer utanför Falu centrum och ligger i ett upptagningsområde med blandad bebyggelse av i huvudsak villor och flerfamiljshus. Tio elever reser till och från skolan med skolskjuts.

Britsarvsskolan är byggd år 1966. År 2004 påbörjades renovering av skolan. Renoveringen planeras pågå även under år 2005. Lokalmässigt är skolan uppdadad på fyra byggnader.

Britsarvsskolans ledning består av två rektorer. Lärarna arbetar i fyra arbetslag. Särskolan med årskurserna 7–10 utgör ett eget arbetslag. I övriga tre arbetslag ingår mellan sex och sju klasser, med elever från de tre årskurserna 7, 8 och 9.

Sedan hösten 2002 har skolan en idrotts – och hälsoprofil. Profilen innehåller dels en allmän del, som gäller alla elever på skolan, dels en fördjupad del för de elever som antagits till idrottsklasserna.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Kunskaper relaterade till kursplanernas mål

Slutbetygen i Britsarvsskolan visar att ca 82 procent av eleverna uppnådde målen i alla ämnen våren 2004. Jämfört med resultaten från övriga skolor i kommunen på ca 84 procent är Britsarvsskolans resultat sämre, jämfört med riksgenomsnittet på ca 76 procent är resultaten däremot bättre. Enligt SCB:s statistik är det genomsnittliga meritvärdet för slutbetyg från årskurs 9 i Britsarvsskolan 217. Av statistiken framgår att betygsresultaten i Britsarvsskolan jämfört med kommunens genomsnittliga värde på 209,8 och riksgenomsnittet på 206,9 är förhållandevis goda.

Skolan har ett antal elever utan fullständiga betyg. Vårterminen 2004 saknade cirka 10 procent av eleverna i årskurs 9 betyg i ett eller flera ämnen. Det ämne som hade flest elever utan betyg var engelska där 12 av 161 saknade betyg. I naturorienterande ämnen saknade 10 av 161 elever betyg och i idrott och hälsa saknade nio elever betyg. I matematik och svenska var det sex respektive fem elever som inte fick betyg. Att relativt många elever saknade betyg i engelska, beror enligt rektorerna på att dessa elever prioriterat att koncentrera sig på svenska. Inspektörerna bedömer att det finns anledning för skolan att analysera anledningen till att elever går ut skolan utan fullständiga betyg. Skolan bör vidare arbeta för att samtliga elever når målen även i engelska, naturorienterande ämnen, idrott och hälsa, matematik och svenska.

I Britsarvsskolan visar resultaten från de nationella proven i årskurs 9 våren 2004 att 94 procent av eleverna uppnådde målen i svenska, 81 procent i matematik och 95 procent i engelska. Jämfört med 2003 års resultat, har resultaten förbättrats i engelska och svenska. Resultaten har ytterligare förbättrats år 2005, då 97 procent nådde målen i svenska, 88 procent i matematik och 98 procent i engelska.

I Britsarvsskolan har jämförelser gjorts mellan pojkars och flickors betyg. Höstterminen 2004 lämnade 37 pojkar och 45 flickor av totalt 161 elever i årskurs 9 skolan utan fullständiga betyg. Att pojkarnas betygsresultat är högre än flickornas kan enligt rektorerna bero på idrottsklasserna, där det finns ett överskott av skolmotiverade pojkar.

För att följa upp elevernas läs- och skrivutveckling använder skolan olika test. Skolan uppmärksammade genom test att ett stort antal elever visade på stora läs- och skrivsvårigheter och utökade antalet speciallärare. Skolan har däremot inga rutiner för att följa upp kunskapsutvecklingen i matematik. För att identifiera eventuellt stöd när det gäller matematik, bedömer inspektörerna att skolan bör utforma rutiner för att följa upp kunskapsutvecklingen även i matematik.

Intervjuade elever uppger att de är svårt att förstå ”vuxenspråket” i kursplanerna och betygskriterierna är svåra att förstå, samt kopplingen mellan målen i kursplanerna och betygskriterierna. Eleverna kände till betygskriterierna i matematik, svenska, engelska och idrott. Inspektionen visar att elevernas kännedom om målen varierar beroende på vilken lärare eleverna har. Inspektörerna bedömer att skolan bör utforma en enhetlig strategi i syfte att eleverna skall få god kännedom om målen för undervisningen, oberoende av vilken lärare som finns i klassen. Inspektörerna bedömer vidare att skolans rutiner för att kontinuerligt följa upp, analysera och utvärdera elevernas kunskapsresultat i förhållande till kursplanernas mål bör vidareutvecklas.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring kunskaper

Enligt läroplanen skall skolan ansvara för att eleverna får de kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem.

I Britsarvsskolan visar intervjuer och observationer att eleverna får lära sig på olika sätt beroende på vilket arbetslag eleverna tillhör. I Britsarvsskolans arbetsplan som avser gälla år 2004/05 anges dock att skolans huvuduppgift är att förmedla kunskaper och i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling till trygga, harmoniska och ansvarskännande människor och samhällsmedborgare. Inspektörerna vill framhålla att enligt nu gällande läroplan har skolans huvuduppgift omformulerats till att främja lärande.

Lärarna anger att eleverna har förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra och att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Det görs dock ingen systematisk uppföljning av elevernas utveckling i förhållande till läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis när det gäller elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera mm. Inspektörerna bedömer därför att skolan saknar rutiner för uppföljning och analys av resultaten av såväl målen att sträva mot, som målen att uppnå, vilket bör förbättras.

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden

Enligt läroplanen skall skolan utforma verksamheten i överrensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar.

I Britsarvsskolan uppger de intervjuade lärarna att värdegrundsfrågor diskuteras kontinuerligt inom ramen för ämnet ”Livskunskap” och att de kan se resultat i form av ”trevligare elever”.

Enligt eleverna förekommer viss mobbning i skolan, eleverna anger dock att skolans enkät om mobbning, som genomförs fyra gånger per år inte är tillförlitlig, då elevernas integritet inte skyddas vid ifyllandet av enkäten. Enligt eleverna tar lärarna inte resultaten på allvar. Inspektörerna bedömer att lärarna bör vidta åtgärder mot kränkande behandling samt klargöra rutinerna vid alla former av kränkande behandling för eleverna.

Intervjuade elever anger att de varken har kännedom om de sociala målen eller strävansmålen i läroplanen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla

former för att följa upp och analysera elevernas utveckling beträffande resultatet av arbetet med normer och värden.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan strävar efter att ge eleverna de kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Inspektörerna bedömer dock att skolan fortsättningsvis bör arbeta för att förbättra elevernas kunskapsresultat i matematik och att skolan bör utforma rutiner för att följa upp kunskapsutvecklingen i matematik. Det finns anledning för skolan att analysera elevernas resultat och sträva efter att samtliga elever nå målen också i engelska, naturorienterande ämnen, idrott och hälsa, matematik och svenska. Inspektörerna bedömer vidare att lärarna bör ges förutsättningar att föra diskussioner om kunskapssyn och lärande och att skolan bör utveckla rutiner för uppföljning och utvärdering av såväl kursplanernas strävansmål som läroplanens mål vad gäller kunskaper och normer och värden. Vidare bedömer inspektörerna att det finns anledning för skolan att beakta att skolans huvuduppgift numera är att främja lärande.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan i skolmiljön

Inflytande och delaktighet för elever och föräldrar är två prioriterade mål i skolplanen som skolnämnden har angett för skolorna i Falu kommun.

I Britsarvsskolan har eleverna möjlighet till inflytande över verksamheten via klassråd och elevråd. Elevrådsrepresentanterna får utbildning tillsammans med elevskyddsombuden och samarbetar kring Arbetsmiljöverkets material om elevers rätt och arbetsskydd. Målet är att skolan skall präglas av demokratiska värderingar, respekt och hänsyn. I intervjuer med representanter för elevrådet klargör eleverna hur den demokratiska processen sker. Elevrådet anger att de vid enstaka tillfällen bestämt innehållet för skoldagen och att inflytandet är olika beroende på vilket ämne det gäller. De elever som inspektörerna talade med anger dock att elevinflytandet inte är särskilt stort, men att eleverna i några fall varit med och påverkat arbetssättet, som exempel anges teater i engelskan. Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet och inflytande över sin utbildning är otillräckligt och bör förbättras.

Det finns en föräldraförening i skolan. Föreningen har arrangerat temakvällar och öppna månadsmöten, dit alla föräldrar är välkomna för att diskutera skolfrågor. Rektorer och representanter från arbetslagen deltar alltid på föräldraföreningens möten.

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen skall skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar. I Britsarvsskolan arbetar arbetslagen med värdegrundsfrågorna i respektive arbetslag. Det finns intentioner att lyfta värdegrundsfrågor inom ämnet Livskunskap. Syftet är att stärka elevernas självkänsla och ge dem redskap att klara dagens samhälle. I föräldrintervjuerna framkommer att föräldrarna uppskattar skolans arbete med värdegrundsfrågor och särskilt med ämnet Livskunskap. Det finns ordningsregler, men ordningsreglerna är olika i olika arbetslag. Eleverna anger att de inte

känner till reglerna. De intervjuade lärarna efterlyser diskussioner som utgår från värdegrunden i läroplanen för att skapa ett gemensamt förhållningssätt i hela skolan.

Det finns ett antimobbingsteam i skolan. Eleverna uppger dock att de inte har kännedom om vilka personer som är med i teamet. Det finns också en handlingsplan mot mobbing, som anger hur man arbetar förebyggande samt hur man agerar om väl problemet är där. Enligt elever lärare och föräldrar förekommer enstaka fall av mobbing i skolan. Eleverna anger också att de märker att kränkande behandling förekommer. Eleverna ger uttryck för att det är oklart hur rutinerna är, vem som har ansvaret och vem man vänder sig till om kränkande behandling förekommer. Eleverna anger att lärarna inte har gemensamt förhållningssätt vad gäller toleransen av kränkningar, om den vuxne ingriper beror på vilken lärare som uppmärksammar mobbningen. Viss kritik framförs av elever mot att lärarna har olika toleransnivå beträffande exempelvis dåligt språkbruk bland elever. Även de representanter för föräldrarna som inspektörerna intervjuade påtalade att lärarna har olika acceptens för kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att skolan bör skapa tydliga rutiner för att hantera och informera eleverna om olika former av kränkande behandling.

I kommunen finns en centralt fastställd modell ”Falumodell – för arbete mot mobbing”. Den utgör utgångspunkten för de handlingsplaner som utformas på respektive skola. I handlingsplanen anges att elevens vårdnadshavare skall informeras vid den tidpunkt i processen som antimobbingsteamet finner lämpligt, vilket inspektörerna bedömer vara ett mycket tveksamt förhållningssätt. Skolverket har i allmänna råd om kränkande behandling gett rekommendationer till hur författningarna kan tillämpas. Bland annat framhålls vikten av att vårdnadshavare till elever som är inblandade i kränkande behandling bör informeras skyndsamt.

Varje klass skriver en egen plan mot kränkande behandling inom ramen för ämnet Livskunskap. Planerna innefattar mobbing, hot, våld och trakasserier.

Cafeterian i skolan är uppskattad av eleverna. Hit kan eleverna komma när de har till exempel håltimmar. Här finns engagerade fritidsledare som har en viktig roll för elevernas trivsel och trygghet.

Inspektörerna bedömer att det finns ett arbete med värdegrundsfrågor i varje arbetslag. Skolledningen bör dock ta ett övergripande ansvar för att skapa diskussioner om värdegrundsfrågor, med syftet att få en gemensam värdegrund i hela skolan. Det är nödvändigt för att få en sammanhållen skola, att skolan kommer fram till vilka värderingar som ligger som grund för hela skolan.

Inspektörerna bedömer att planerna mot kränkande behandling, som klasserna utformar i varje arbetslag, följer allmänna rådets rekommendationer. Inspektörerna påpekar dock att skolan bör ha en gemensam plan för kränkande behandling som gäller för hela skolan och som omfattar alla former av kränkande behandling även vuxens kränkning av elev. Skolan bör vidare förbättra rutinerna så att föräldrar till elever som på något sätt är inblandade i mobbing får information om vad som hänt på ett tidigt stadium.

Jämställdhet

I Falu kommun erbjuds personal i förskolor, fritidshem och skolor kompetensutveckling i jämställdhet. Syftet är att långsiktigt förändra synen på könsroller så att pojkar och flickor går i skolan på lika villkor och att öka medvetenheten hos lärarna om könstillhörighetens betydelse för undervisningen.

Skolan har en plan för jämställdhet. Planen är framtagen av eleverna i jämställdhetsgruppen. Gruppen ger också ut tidskriften Underground. Vid elevintervjuer framkom att det för närvarande inte förekommer något aktivt arbete i gruppen och att eleverna inte får stöd av lärarna att arbeta med frågorna. Vid intervjuerna uppger eleverna att det händer att pojkarna upplever att de får skulden för allting och att det i sin tur påverkar betygen och flickorna upplever att pojkarna tar för stor plats.

Skolhälsovård och elevhälsa

Skolhälsovård ges i enlighet med författningarna. Enligt elevernas uppfattning är skolsköterskan svår att få tag på och att det finns en kurator i skolan hade eleverna ingen kännedom om.

Eleverna har möjlighet att äta frukost i skolan varje morgon. Dessutom serveras mellanmål till självkostnadspris. Två dagar per läsår genomförs ”må-bra-dagar”.

I Britsarvsskolan har eleverna någon form av planerad rörelseaktivitet varje dag. Inspektörerna bedömer därför att skolan uppfyller målet vad gäller att skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

Skolan bör komplettera programmet mot kränkande behandling och även förbättra rutinerna så att föräldrar till elever som på något sätt är inblandade i kränkande behandling på ett tidigt stadium får information om vad som hänt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans förebyggande hälsoarbete är av god kvalitet. Skolan bör dock förbättra elevernas delaktighet och inflytande. Vidare bedömer inspektörerna att skolledningen bör ta det övergripande ansvaret för arbetet med värdegrundsfrågorna. Det bör föras diskussioner i skolan som utgår från värdegrunden i läroplanen för att skapa ett gemensamt förhållningssätt i hela skolan. Inspektörerna bedömer att skolan bör ha en gemensam plan för kränkande behandling som gäller för hela skolan. Planen bör utformas så att alla former av kränkande behandling beaktas även vuxens kränkning av elev. Skolan bör vidare förbättra rutinerna så att föräldrar till elever som på något sätt är inblandade i mobbning får information om vad som hänt på ett tidigt stadium.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning**Lokala mål och innehåll**

Enligt grundskoleförordningen skall det finnas en arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen.

I Britsarvsskolan finns en lokal arbetsplan för år 2004/05 som är gemensam för såväl grundskolan som den obligatoriska sarskolan. I arbetsplanen anges vissa fastställda mål. Det framgår dock inte hur skolan skall arbeta för genomföran-

det av de fastställda målen för utbildningen. I arbetsplanen framhålls att Britsarvsskolan har som huvuduppgift att "förmedla kunskaper". Inspektörerna vill framhålla att enligt nu gällande läroplan har skolans huvuduppdrag omformulerats till att "främja lärande". Lärarna anger att arbetsplanen inte är något levande dokument i vardagsarbetet. Varken företrädare för elever eller deras vårdnadshavare har medverkat i utarbetandet av arbetsplanen. Inspektörerna bedömer att skolans arbetsplan bör utformas så att den utgör ett underlag för undervisningen.

Det finns ingen tydlig koppling mellan arbetsplanen, skolans kvalitetsredovisning och kommunens skolplan. Ett mål i kommunens skolplan som Britsarvsskolan dock tagit fasta på är hälsa och idrott.

Det finns lokala konkretiseringar av mål i några av kursplaneämnena, lärarna anger dock att målbeskrivningarna överlag är gamla och i behov av revidering. Lärarna uppger vidare att det saknas tid för gemensamma diskussioner i arbetslagen. Inspektörerna bedömer att de nationella kursplaner bör tolkas och utvecklas på ett sätt som klargör vad undervisningen skall innehålla och hur den skall utformas för att leda mot de nationellt fastställda målen. Det saknas forum för lärarna där de kan föra fördjupade diskussioner om kursplanerna, dess mål samt kunskapsbedömningar utifrån dessa mål. Inspektörerna bedömer att skolledningen bör skapa utrymme för diskussioner och eventuella revideringar av målen i kursplanerna.

Organisering av undervisningen

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. För deltagande skolor innebär försöksverksamheten en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Skolan behöver endast inrikta verksamheten på att eleverna skall nå målen. Enligt lärarna och rektorerna utnyttjar skolan i mycket liten utsträckning det friutrymme som utbildning utan timplan möjliggör. Huruvida skolans organisation bäst gynnar elevernas möjligheter för att nå målen är enligt inspektörerna svårt att bedöma.

Skolans profil Idrott och Hälsa vars syfte är att eleverna skall bli medvetna om sambandet mellan hälsa och välbefinnande har betydelse för hur skolan organiserar undervisningen.

Individanpassning och stöd

I skolan finns en resursgrupp som består av speciallärare, skolsköterska, kurator, studievägledare och rektor. Gruppens syfte är att skapa bästa möjliga förutsättningar för elever i behov av stöd. Intentionerna är att ingen skall lämnas helt utan stöd. Vid lärarintervjuer framkom dock att alla elever som har behov av stöd inte får detta tillgodosett. I skolan finns tre speciallärare som är fördelade på varsitt arbetslag. Speciallärarna arbetar med såväl kunskaps som sociala mål.

För att tidigt upptäcka elever som behöver stöd har skolan arbetat för att förbättra överlämnanderutinerna och informationsutbytet från de överlämnande skolorna, rörande de elever som har behov av särskilt stöd.

För att uppmärksamma elever i behov av stöd i matematik har dock skolan inga utarbetade rutiner. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör vidta åtgärder för att uppmärksamma elever som har behov av särskilt stöd i matematik.

Vid enskilda elevärenden föregås elevvårdskonferens av arbete i elevvårdsgruppen och i det enskilda arbetslaget. Rektor deltar alltid i elevvårdskonferenser. Åtgärdsprogram upprättas i enlighet med författningarnas krav.

Det finns ett klassrum, kallad "Prisma", där ett antal elever temporärt schemaläggs vissa tider i veckan i syfte att dessa skall få mer stöd i sitt skolarbete. Det finns plats för ca 10 elever från årskurserna 7, 8 och 9. Eleverna erbjuds stöd utifrån elevens individuella behov. Målet är att stärka elevernas självkänsla och att eleverna skall få stöd för att uppnå målen under lugnare former. Inspektörerna bedömer att Prisma ger särskilt stöd till elever på ett bra sätt och att enheten Prisma utgår ifrån läroplanens mål att arbeta utifrån varje enskild elevs förutsättningar. Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet och enligt läroplanen skall alla som arbetar i skolan uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande elevvård, men att omfattningen av stöd bör öka så att alla elever som har behov av stöd får detta tillgodosett.

Arbetssätt

I Britsarvsskolan varvas gemensamma genomgångar med uppgifter som görs enskilt eller i grupp. Inspektörerna observerade både undervisning som präglades av ett lärande som bygger på förmedling av kunskaper och undervisning som präglades av att främja lärande. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att skolans huvuduppgift är att främja lärande. Inspektörerna bedömer därför att undervisningen i skolan bör präglas av ett arbetssätt som främjar elevernas lärande.

Arbetssätt och arbetsformer varierar beroende på arbetslagens kultur och traditioner. Undervisningen organiseras på olika sätt och lärarna väljer metoder och arbetssätt utifrån varje arbetslags egna önskemål och traditioner. Några arbetslag arbetar mera ämnesintegrerat och temainriktat än andra. Ett exempel som inspektörerna fick ta del av är temat om Samer, där samhälls orienterade - och naturorienterade ämnen integrerades. Eleverna fick förslag på olika arbetssätt för att ta sig an arbetsuppgiften samt kännedom om vilka mål eleverna skall uppnå. Examensuppgiften handlade om att reflektera, diskutera och analysera den bild eleven haft om samer tidigare och den bild eleven har efter studierna. Eleverna skulle dessutom jämföra sina kunskaper med målen. Inspektörerna bedömer att undervisningen i skolan är av varierad kvalitet, varför det är betydelsefullt att föra gemensamma diskussioner i skolan om hur lärandet främjas.

Skolans intentioner är att ämnet hälsa skall integreras med andra ämnen. Ett annat exempel på ämnesintegration är den musikal som skolan traditionsenligt arbetar med varje år.

Skolan har hem- och konsumentkunskap i alla årskurser från 7–9 och bedrivs enligt gällande bestämmelser. Eleverna får fördjupa sig inom näringslära, livsmedelskunskap och praktisk matlagning.

Vägledning och utvecklingssamtal

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin eller efter behov. Det finns gemensamma rutiner i skolan och en långsiktig plan för hur utvecklingssamtalen skall genomföras. Inför utvecklingssamtalet fyller både elever, föräldrar och lärare i ett underlag som sedan diskuteras på samtalet. Därefter formuleras åtgärder och mål gemensamt. Utvärdering av samtalen görs i enkätform i slutet av varje termin.

I slutet av årskurs 9 genomförs samtal med studievägledare. Föräldrarna anger att informationen om gymnasieskolan är av god kvalitet.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I Britsarvsskolan följs elevernas kunskapsresultat upp, analyseras och utvärderas på olika sätt i olika arbetslag.

Enligt rektorerna förekommer betygsg Diskussioner i ämnena svenska, engelska och matematik inom projektet ”Bryggan”. Inom projektet har lärarna möten en gång per månad i ämneslagen för att diskutera betygskriterier med syftet att få gemensam syn på betygssättningen. Rektorerna anger att intentionerna är att betygsg Diskussioner i framtiden skall föras även mellan olika skolor

Betygskriterier har tagits fram under de senaste åren. Vid intervjuer med lärarna framkom dock att det saknas gemensamma diskussioner mellan arbetslagen om tankarna bakom betygssättningen och att risker för skilda uppfattningar om kravnivåer för olika betyg finns. I intervjuerna framkom önskemål om en bättre samverkan i den egna skolan. Inspektörerna bedömer att det bör föras diskussioner i skolan för att skapa likvärdiga bedömningsgrunder och en gemensam syn på vad som skall ligga till grund för betygssättningen.

Eleverna uppgav att det förekommer skriftliga prov för ofta och att de efterlyser även andra former av avstämmningar. Eleverna uppgav vidare att det förekommer att eleverna inte får betyg för att de varit frånvarande på lektioner. För de elever som inte nått målen i något ämne sätts inget betyg, i stället utfärdas då ett skriftligt omdöme. Vid intervjuerna framgick att eleverna har dålig kännedom om betygskriterierna och vad bedömningarna grundar sig på.

Samverkan och öppenhet

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter ett förtroendefullt samarbete med såväl tidigare årskurser som eleverna kommer ifrån, som de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till, för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Samarbetet skall utgå från nationella mål och riktlinjer och leda till ett sammanhållet utbildningssystem med en gemensam syn på barn, kunskap, utveckling och lärande.

För att nå målet har Britsarvsskolan utvecklat ett samarbete mellan speciallärargruppen och lärarna från F–6 skolorna inom skoldistriktet. Åtgärdsprogrammen har diskuterats och utformats gemensamt. I de fall eleverna skall börja i sarskolan har en plan utarbetats. Rektorerna har möten med kollegor på mottagande gymnasieskolor.

Britsarvsskolan finns intentioner att verka för internationella kontakter. Skolan har samarbete med Tyskland, Polen och Spanien och elevutbyte sker mellan länderna.

Britsarvsskolan samarbetar med Nationellt centrum för fysiska aktiviteter (NCFE) i Örebro vad gäller skolans profil Hälsa och idrott.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet är av god kvalitet. Skolan har väl fungerande rutiner för att identifiera och utreda elever i behov av stöd. Skolan bör dock vidta åtgärder för att även uppmärksamma elever som har behov av särskilt stöd i matematik. Inspektörerna bedömer vidare att skolledningen bör skapa utrymme för diskussioner om kursplanerna, dess mål samt kunskapsbedömningar utifrån dessa mål. Skolans arbetsplan bör utformas så att den utgör ett underlag för undervisningen. Inspektörerna vill framhålla att enligt nu gällande läroplan har skolans huvuduppgift omformulerats till att främja lärande och bedömer därför att undervisningen i skolan bör präglas av ett arbetssätt som främjar elevernas lärande.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Britsarvsskolans ledning består av två rektorer, varav den ena har huvudansvar för elevvården och den andra för ekonomin. Arbetsmiljöansvaret är delat mellan rektorerna. Personalansvaret är fördelat så att den ena rektorn ansvarar för arbetslag ett och fyra (särskolan) och den andra rektorn ansvarar för arbetslag två och tre.

Beträffande den särskoleverksamhet som bedrivs inom Britsarvsskolan ligger ansvaret på en av dessa rektorer. (Se separat rapport om särskolan). Denne ansvarar också för hela skolans elevvård, oberoende av arbetslag.

De båda rektorerna har pedagogisk utbildning och erfarenhet av tidigare tjänstgöringar som skolledare. Båda rektorerna är väl förtrogna med verksamheten. Vid intervjuerna nämner eleverna båda rektorerna vid namn och föräldrarna uppger att om man inte får tag på den ena rektorn, så pratar man med den andra. Det är, enligt Skolverket, bl.a. ur rättssäkerhetssynpunkt väsentligt att det inte råder någon osäkerhet om vem som har huvudansvaret för en skolas myndighetsutövning och för utvecklingen av skolan. Inspektörerna bedömer att det är otydligt för elever och föräldrar vem som är rektor på skolan. Skolverket har vid tidigare beslut fastställt att ansvarsfördelningen gentemot enskild elev inte är lämplig om en rektor ansvarar för en elevs utbildning och en annan rektor ansvarar för elevvårdsfrågor. Inspektörerna bedömer att ansvarsfördelningen mellan rektorerna inte är godtagbar då eleverna inte har en rektor med ett samlat ledningsansvar.

Inom skoldistriktet finns en ledningsgrupp bestående av skoldistriktschef, skoldistriktets alla rektorer samt personal från skoldistriktskontoret. Beslut inom skoldistriktets ledningsgrupp ligger till grund för lokala beslut inom respektive skola. Lärarna anger att såväl skolchefen som distriktschefen är osynliga i verksamheten.

Rektors pedagogiska ledning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Lärarna anger att de önskar tydligare styrning och en pedagogisk ledning som visar vägen och utmanar. Lärarna efterlyser också gemensamma diskussioner om värdegrundsfrågor, gemensamma betygssamtal och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Inspektionen visar att rektorernas pedagogiska ledning bör förbättras.

Strukturen för kvalitetsredovisningen beslutas på distriktsnivå. Rubrikerna i kvalitetsredovisningen kommer från läroplanerna. Arbetslagen har fått varsitt område att ansvara för och en av rektorerna sammanställer de insamlade uppgifterna. Lärarna anger att kvalitetsredovisningen inte är ett levande dokument. I framtagandet av redovisningen har varken elever eller föräldrar deltagit. Enligt förändringen i förordning om kvalitetsredovisning, i dess lydelse från den 15 augusti 2005, skall lärare, övrig personal, elever och elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör förbättras vad gäller delaktigheten i processen kring kvalitetsredovisningen. Processen bakom framtagandet utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess och skapar, enligt inspektörerna, förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat, vilket i sin tur kan leda till förbättringar. Kvalitetsredovisningen är konkret vad gäller mål, måluppfyllelse, uppföljning och åtgärder. Innehållet bör dock utvecklas så att kvalitetsredovisningen fungerar som hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Rättssäkerhetsfrågor

Rektorerna fattar beslut enligt gällande delegation i frågor som rör enskilda elever, ansvarar för att skolplikten fullföljs genom närvarokontroll.

Skolan har fyra elever som har anpassad studiegång och två elever placerade i särskild undervisningsgrupp. Beslut om anpassad studiegång och om placering av elever i särskilda undervisningsgrupper bereds av rektorerna och fattas av distriktschefen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning och ledning vid Britsarvsskolan avseende skolans organisation med två rektorer och rektorernas ansvarsfördelning inte är godtagbar. Vidare bedömer inspektörerna att rektorernas övergripande ansvar att leda och utveckla verksamheten bör förbättras. Skolan bör utveckla gemensamma riktlinjer och gemensam syn på kunskaper och lärande. Även kvalitetsredovisningen bör förbättras.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

I Britsarvsskolans idrottsklasser har elever som bor i skoldistriktet företräde. Om flera sökande än platser finns, är det ansökningsdatum som gäller som urvalskriterium. För att antas till idrottsklasser skall eleverna (enligt skolans dokument om Livskunskap daterat den 9 augusti 2004) vara aktiva i en idrottsförening minst två gånger per vecka, få ett positivt utlåtande av idrottsläraren i årskurs 6 som intygar att elev är aktiv på idrotten. Elever och föräldrar skall delta i ett informationsmöte och eleven skall vara villig att kombinera idrott och

övriga studier. Vid fler sökanden än platser tillämpas intervjuer. I lärarintervjuerna framkom att det finns olika uppfattningar i kollegiet om idrottsklasserna. Likvärdigheten ifrågasätts och idrottsklasserna bidrar till segregation i skolan. Inspektörerna bedömer att det är positivt att skolan tar tillvara elevernas särskilda intressen inom ramen för utbildningen. Det finns dock inte något författningsstöd som ger en skola rätt att kräva att eleverna att de skall vara aktiva inom den valda inriktningen, t.ex. genom att kräva att eleverna skall vara aktiva i en idrottsförening minst två gånger per vecka. Skolans urvalsförfarande måste därför åtgärdas så att författningarnas krav är uppfyllda.

Samtliga elever som av skolan bedömts vara berättigade till svenska som andraspråk får detta.

Eleverna får inom ramen för elevens val fördjupade kunskaper i skolans profilämne, hälsa och idrott. Vid inspektionen har dock framkommit synpunkter om att valmöjligheter med fördjupningar i övriga ämnen är begränsat, på grund av profilämnena. Enligt författningarna skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen och undervisningen skall till innehåll och inriktning vara förenligt med målen i kursplanerna för de aktuella ämnena. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt sätt att organisera elevens val, så att samtliga elever kan göra ett självständigt och individuellt val som ger möjlighet till breddning och fördjupning inom ett eller flera ämnen som ligger inom ramen för de nationella kursplanerna.

Antalet elever som är berättigade till undervisning i modersmål är elva, samtliga dessa deltar i undervisningen. Studiehandledning på modersmålet erbjuds till elever berättigade till modersmålsundervisning.

I Britsarvsskolan erbjuds tyska, franska och spanska som språkval.

Information om utbildning

Skolan har en informativ hemsida, där bland annat målen för en del av kursplan-
ämnena finns presenterade.

Föräldramöten genomförs minst en per termin i syftet att informera. Information ges även i form av månadsbrev och på hemsidan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas tillgång till utbildning och omsorg inte är godtagbar. Skolan uppfyller inte författningarnas krav när det gäller urvalsförfaranden och elevens val.

6. Resurser

Personalresurser, personalens kompetens och kompetensutveckling

Britsarvsskolan har lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Resursfördelningen till skolan bestäms genom kommunens nyckeltal och fördelas utifrån principen 7,13 lärare per 100 elever per lärare för årskurserna 1–9.

Skolan har för närvarande 40,3 tjänster fördelade i skolan. Det finns tillgång till specialpedagoger, skolsköterska, studievägledare och kurator. Personalomsättningen är rektorerna liten.

Skolan har anställt en friskvårdskonsulent, vars uppgift är att ansvara för det övergripande arbetet av profileringen.

Enligt distriktets arbetsmiljöenkät anger 56 procent av lärarna att möjligheterna till kompetensutveckling är mycket små. Denna uppfattning delas även av de lärare som inspektörerna intervjuade. Arbetslagen fogar över eventuella medel och fördelar medlen utifrån lärarnas och skolans behov. Det finns ingen kompetensutvecklingsplan, vare sig för individens behov eller för skolans behov. Inspektörerna bedömer att skolledningen bör ta ansvar för att lärarna får kompetensutveckling som är anpassad efter skolans behov.

Läromedel och lokaler

Enligt läroplanen skall lärandet främjas med hjälp av många olika uttrycksformer och där skapande arbete och lust att lära är väsentliga delar i det aktiva lärandet. För att syftet med utbildningen skall kunna uppfyllas krävs ändamålsenliga lokaler och tidsenlig och anpassad utrustning.

Inspektörerna uppfattade skolans läromedel som tidsenliga och anpassat för de aktuella årskurserna. Eleverna angav i intervjuerna att de inte hade möjlighet att påverka valet av läromedel. Det finns fungerande ändamålsenliga datorer. Skolan har bibliotek. Inspektörerna bedömer därmed att skolan har den utrustning som behövs för att bedriva undervisning.

Vid inspektionstillfället var skolan inte anpassning för funktionshinder. I samband med de renoveringsarbete som pågår för närvarande, kommer skolan att anpassas även för funktionshindrade elever.

I Britsarvsskolan pågick vid inspektionstillfället en renovering av skolan. Lokalerna är traditionella. Enligt distriktets arbetsmiljöenkät uppfattas lokalerna av lärarna som föga anpassade för den pedagogik som lämpar sig för att bedriva undervisning enligt läroplanen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att lärarna har den utbildning som krävs för att utföra uppdraget. Inspektörerna bedömer vidare att skolledningen bör ta ansvar för att det finns en kompetensutveckling anpassas efter skolans behov.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Britsarvsskolan övergripande är av god kvalitet. Elevernas resultat i svenska, matematik och engelska har successivt förbättrats. Det finns rutiner för att identifiera och utreda elever i behov av särskilt stöd. Skolans cafeteria utgör en viktig roll för elevernas trivsel och trygghet. Skolans förebyggande hälsoarbete är av god kvalitet. Skolans väl utvecklade hemsida kan framhållas i detta sammanhang. Lärarnas kompetens är generellt sett god.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

- Åtgärder bör vidtas i syftet att skapa förutsättningar för alla elever att nå målen också i engelska, naturorienterande ämnen, idrott och hälsa, matematik och svenska.
- Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling samt elevernas utveckling i förhållande till läroplanens mål vad gäller kunskaper och normer och värden bör förbättras.
- Elevernas kännedom om målen för utbildningen, betygskriterierna och vad bedömningarna grundar sig på samt deras möjlighet till inflytande och delaktighet bör förbättras.
- Värdegrundsarbetet bör stärkas bland annat genom att skolan utarbetar en gemensam strategi för värdegrundsarbetet.
- Handlingsplanen mot kränkande behandling behöver revideras, så att alla former av kränkande behandling beaktas samt att skolan har en plan för kränkande behandling som gäller för hela skolan. Vidare bör rutinerna för att åtgärda kränkande behandling utvecklas med avseende på information till vårdnadshavare när elever uppgivit att de blivit kränkta.
- Skolan bör säkerställa att elever i behov av stöd får detta tillgodosett.
- Skolan måste uppdatera arbetsplanen, samt arbeta enligt nu gällande läroplan vad gäller skolans huvuduppgift att främja lärande.
- Skolan bör utveckla gemensamma riktlinjer och gemensam syn på kunskaper och lärande och åtgärder bör vidtas i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Det pedagogiska ledarskapet bör förbättras.
- Kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att den fungerar som hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten.
- Det bör finnas en strategi för lärarnas kompetensutveckling så att kompetensutveckling anpassas till skolans behov.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Rektorsfunktionen är delvis delad och det är inte tydligt för elever och föräldrar vem som är rektor på skolan (2 kap. 2 § skollagen).
- Urvalsförfaranden vid intagningen till idrottsklasserna sker inte i enlighet med författningarnas krav (1 kap. 2 § skollagen).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-12-16	Stockholm

Bellita Torén

Agneta Gatu-Rehnberg